POSLOVANJE OBRTNIKA – PRIMJER AGROTURIZMA SEOSKOG DOMAĆINSTVA „PEACE“

Pilić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:050692

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

POSLOVANJE OBRTNIKA – PRIMJER AGROTURIZMA SEOSKOG DOMAĆINSTVA „PEACE“

Mentor:
dr. sc. Dejan Kružić

Studentica:
Ivana Pilić

Split, srpanj, 2017.

SADRŽAJ:

1. UVOD 4

1.1. Definiranje problema istraživanja 4

1.2. Cilj istraživanja 4

1.3. Metode rada 4

1.4. Struktura (sadržaj) rada 5

2. OBRT KAO FORMA OBAVLJANJA GOSPODARSKE DJELATNOSTI 6

2.1. Određenje obrta 6

2.2. Otvaranje i zatvaranje obrta 9

2.3. Financijske obaveze obrtnika 12

2.3.1. Porez na dohodak 13

2.3.2. Paušalno oporezivanje i prijelaz iz poreza na dohodak na porez na dobit 14

2.3.3. Porez na dobit 15

2.3.4. Porez na dodanu vrijednost i PDV identifikacijski broj 16

2.3.5. Ostali porezi 18

2.4. Računovodstvo obrtnika 19

2.4.1. Knjiga primitaka i izdataka 20

2.4.2. Popis dugotrajne imovine 20

2.4.3. Knjiga prometa 21

2.4.4. Evidencija o tražbinama i obvezama 22

2.4.5. Knjige primljenih i izdanih računa 22

3. OBRT AGROTURIZMA SEOSKOG DOMAĆINSTVA U „PEACEU“ 24

3.1. Seosko domaćinstvo i agroturizam 24

3.2. O seoskom domaćinstvu Peace 26

3.3. Analiza poslovanja obrtnika na primjeru obrta agroturizma seoskog domaćinstva „Peace“ 28

4. ZAKLJUČAK **32**

LITERATURA **34**

Sažetak **36**

Summary **37**

Popis slika **38**

Popis tablica **38**

1. UVOD

Obrt kao forma obavljanja gospodarske djelatnosti definiran je *Zakonom o obrtu* kao samostalno i trajno obavljanje dozvoljenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke ili pravne osobe s ciljem ostvarivanja dobiti preko proizvodnje, prometa ili pružanja usluga. U tom je smislu obrtnik, prema istom Zakonu, fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a može se koristiti i radom drugih osoba.

Poslovanje obrtnika nemoguće je analizirati ukoliko se u obzir ne uzmu financijske obveze obrtnika i računovodstvo obrtnika. Računovodstvo obrtnika temelji se na nizu načela, standarda, propisa i drugih zakonskih akata koji određuju uvid u ekonomsku aktivnost obrta.

1.1. Definiranje problema istraživanja

S obzirom na prethodne paragrafe, problem istraživanja može se odrediti kao analiza poslovanja obrta, pri čemu će se poslovanje obrta analizirati preko praktičnog primjera, odnosno seoskog domaćinstva Peace.

1.2. Cilj istraživanja

Iz postavljenog problema istraživanja proizlazi i cilj istraživanja. U ovom će se radu najprije teorijski obrazložiti i definirati obrt, nakon čega će se pomoću stvarnih činjenica i dosadašnjeg poslovanja obrtnika utvrditi i analizirati poslovanje na praktičnom primjeru.

1.3. Metode rada

Prilikom izradbe završnog rada, uključujući teorijski i empirijski dio, koristit će se sljedeće metode:

- indukcija,
- dedukcija,
- sinteza,
- analiza,
- generalizacija.

Metodom indukcije će se doći do općenitih zaključaka na temelju proučavanja pojedinačnih stručnih radova i druge relevantne literature vezane za predmet istraživanja. Dedukcijom će se na temelju općih znanja ili teorijskih postavku zaključivati o pojedinačnom slučaju, odnosno na praktičnom primjeru. Metodom sinteze objasnit će se stvarnost poslovanja obrtnika uzimajući u obzir teoriju i praktičan primjer. Metodom analize opisat će se značajke vezane za poslovanje obrtnika uzimajući u obzir financijske obveze i računovodstvo obrtnika. Također, ova će se metoda koristiti i u empirijskom dijelu rada, gdje će se obaviti analiza poslovanja obrtnika. Na taj će se način u zaključnom dijelu izvršiti generalizacija koja će se temeljiti na uopćenim zaključcima.

1.4. Struktura (sadržaj) rada

Ovaj je rad podijeljen na teorijski i empirijski dio. U teorijskom će se dijelu u poglavlju Obrt kao forma obavljanja gospodarske djelatnosti kroz niz manjih jedinica definirati pojam obrta i njegova temeljna obilježja te financijske obveze i karakteristike računovodstva obrtnika. U empirijskom će se dijelu izvršiti analiza poslovanja obrtnika na primjeru seoskog domaćinstva Peace. Zaključni dio odnosit će se na uopćenu misao i osobni sud utemeljen na teoriji i analizi poslovanja obrtnika.

2. OBRT KAO FORMA OBAVLJANJA GOSPODARSKE DJELATNOSTI

U ovom će se poglavlju odrediti obrt kao forma obavljanja gospodarske djelatnosti, pozivajući se pritom na važeću zakonsku regulativu Republike Hrvatske. Također, posebna će se pažnja posvetiti porezima, doprinosima i drugim financijskim obavezama, kao i računovodstvenom poslovanju obrta.

2.1. Određenje obrta

Obrt se definira kao samostalno i trajno obavljanje dozvoljenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke ili pravne osobe kako bi se proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluge ostvarila dobit.[1] Ako pravna osoba obavlja obrt, onda gospodarske djelatnosti kojima se bavi moraju biti utvrđene popisom vezanih i povlaštenih obrta, ako izvodi praktičnu nastavu i vježbe naukovanja. Obrt može biti i sezonski, a u tom se slučaju smože obavljati maksimalno šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Obrti se mogu podijeliti na:

- slobodne, za čije se obavljanje ne traži propisana stručna sprema i moraju se ispuniti opći uvjeti za otvaranje obrta,
- vezane, koji traže i:
    - ispit o stručnoj osposobljenosti,
    - odgovarajuću srednju stručnu spremu,
    - majstorski ispit,
- povlaštene, za čije je obavljanje potrebna povlastica koju izdaje nadležno ministarstvo ili drugo tijelo.[2]

Zakon o obrtu (NN 143/2013) definira i umjetničke te tradicijske obrte koji se odnose na obrte za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti te koji se obavljaju uglavnom ručnim radom. Na prijedlog Hrvatske obrtničke komore ministar nadležan za obrt donosi pravilnik sa svim uvjetima i načinima stjecanja statusa

[1] Narodne novine (2013). *Zakon o obrtu* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_143_3065.html [5. lipnja 2017.]
[2] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 6-7.

jednog od ova dva navedena obrta. Osim toga, kako bi obavljao obrt, obrtnik mora imati obrtnicu, a ako se radi o povlaštenim obrtima, onda uz obrtnicu mora imati i povlasticu.[3]

Danas u Republici Hrvatskoj obrt ima 77 000 pravnih ili fizičkih osoba i spadaju među najbrojnije gospodarske subjekte. Osim u brojnosti obrta, snaga obrtništva očituje se i u 174 000 zaposlenih u raznim obrtima. Osim toga, obrti su se s vremenom razvili u suvremeni oblik poduzetništva. Treba naglasiti da svaki od oblika poduzetništva ima svoje prednosti, zbog čega pažljivo treba procijeniti što konkretnim prilikama najviše odgovara.[4]

Prema tome, kada se govori o obrtu i njegovoj važnosti za gospodarstvo zemlje, ne može se zaobići ni pojam poduzetništva kao razvojne i pokretačke snage. Svaki poduzetnik ima odgovornost koju sa sobom povlači rizik ulaska u bilo koji novi posao zato što se u ideji koju treba realizirati očituje poduzetnički duh.[5]

Naime, i mala ideja predstavlja veliki posao koji se može definirati kao prilika za budući razvoj. Kada se govori o obrtima, onda se tu treba zadržati na malim poduzetnicima koji preko takve forme gospodarske djelatnosti ostvaruju poslovne ideje. Naravno, javlja se problem konkuriranja na tržištu zato što su upravo mali poduzetnici najviše suočeni s velikim brojem bankrota i financijskih problema. Za takve konstatacije veže se i činjenica da za obveze nastale u obavljanju obrta obrtnik odgovara cjelokupnom svojom imovinom.[6]

U razvijenim zemljama poduzetništvo predstavlja jedan od ključnih faktora gospodarstva. Kada se radi o Republici Hrvatskoj, očekuje se stvaranje određenih preduvjeta kako bi se poduzetništvo brže razvijalo. U tom kontekstu može se govoriti o sljedećim pretpostavkama:

- pravnim,
- financijskim,
- obrazovnim,
- znanstvenim,
- savjetodavnim,

[3] Narodne novine (2013). *Zakon o obrtu* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_143_3065.html [5. lipnja 2017.]
[4] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 2.
[5] Rajsman, M., & Petričević, N. (2013). Razvoj malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski vjesnik, 26 (1),* str. 250.
[6] Ibid.

- servisnim i drugim.[7]

Radi se o tome da bi Republika Hrvatska morala osigurati zakonsku potporu osnivanju i razvoju obrta, a posebice ako se u obzir uzme da njihova registracija zahtijeva mnogo vremena i dokumentacije. U tom se smislu pokreću razni projekti kojima je cilj eliminirati administrativne prepreke i čiji se smisao pružiti sve relevantne informacije i u najkraćem vremenskom roku izvršiti većinu radnji potrebnih za pokretanje obrta. Neki od tih projekata su:

- e-Hrvatska,
- HITRO.HR,
- e-obrt.

Ti bi projekti predstavljali jedinstvenu informacijsko-komunikacijsku mrežu u koju su uključeni poslovni subjekti i državna uprava.[8]

U cijeloj priči nezaobilazno je spomenuti i obrazovanje za poduzetništvo kako bi se potaknulo na otvaranje ne samo obrta, već i drugih formi gospodarske djelatnosti. U Republici Hrvatskoj djeluje strategija učenja za poduzetništvo pod nazivom „Poduzetna Hrvatska“, čime se potiče primjereniji način razmišljanja u kontekstu novih ekonomskih trendova razvoja ljudskog potencijala.[9]

Poduzetnici su naglasak stavili na najtraženija područja edukacije kao što su:

- poslovne vještine:
    - marketing,
    - prodaja,
    - upravljanje kvalitetom,
    - poslovno pregovaranje,
- znanja i vještine vođenja ljudi:
    - komunikacijske vještine,
    - motivacija,
- opća znanja i vještine:
    - rad na računalu,

[7] Ibid., str. 255.
[8] Ibid., str. 255.
[9] Ibid., str. 259.

- prezentacijske vještine,
- strani jezici.[10]

Nadalje, princip cjeloživotnog učenja rezultat je činjenice da se količina novih znanja ubrzano povećava, stoga je potrebno kontinuirano učiti kako bi se pravovremeno odgovorilo potrebama gospodarstva i podizanju društvenog standarda. Budući da je Republika Hrvatska članica Europske unije, slijedi odrednice niza akata kao što su:

- European Training Foundation,
- EU Employment Strategy and Guidelines,
- Lisbon Declaration,
- Copenhagen Declaration i sl.[11]

Može se zaključiti da je Republika Hrvatska prepoznala važnost poticanja otvaranja obrta kao forme obavljanja gospodarske djelatnosti. Implementacijom niza projekata i poticanjem kontinuiranog usavršavanja u okviru cjeloživotnog učenja pozitivno se djeluje na razvoj obrtničke djelatnosti, a naročito u vremenima tržišne konkurencije i svih izazova koje za sobom povlači natjecanje na tržištu. Statistički podaci ukazuju na snagu obrtništva koji se u novije vrijeme preobrazio u suvremeni oblik poduzetništva.

2.2. Otvaranje i zatvaranje obrta

Fizička osoba može obavljati obrt ukoliko zadovoljava sljedeće opće uvjete:

- da joj pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje,
- da ima pravo korištenja prostora, ako je to potrebno za obavljanje obrta-

Nadalje, fizička osoba može obavljati djelatnost i ako udovoljava i posebnim zdravstvenim uvjetima, ako zakonska regulativa tako nalaže.[12]

[10] Ibid.
[11] Ibid.
[12] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 6.

Nadležni županijski Ured za gospodarstvo, odnosno Ured za gospodarstvo Grada Zagreba, obavlja registraciju obrta, bez koje obrtnik ne može početi s radom. U Tablici 1 prikazani su troškovi registriranja obrta.

Tablica 1. Troškovi registriranja obrta

Trošak izdavanja obrtnice	200,00 HRK
Administrativna pristojba za postupak registracije obrta	270,00 HRK
UKUPNO	**470, 00 HRK**

Izvor: prilagođeno prema *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 7.

Međutim, cijenu obrtnice ne moraju plaćati:

- fizičke osobe koje registriraju obrt na područjima određenim *Zakonom o područjima posebne državne skrbi, Zakonom o brdsko-planinskim područjima* i *Zakonom o otocima*,
- fizičke osobe navedene u programima zbrinjavanja kojih je potpisnik Ministarstvo s drugim ministarstvima i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje,
- osobe prijavljene na Zavodu za zapošljavanje starije od 45 godina ili s najmanje 20 godina radnog staža,
- hrvatski branitelji.[13]

Upisivanjem obrta u Obrtni registar obrtnik mora početi s obavljanjem obrta u roku od godine dana od dana izdavanja obrtnice, s tim da je dužan prijaviti obavljanje obrta nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno Grada Zagreba, i to najkasnije osam dana prije početka obavljanja obrta. Nadležni županijski ured za gospodarstvo, odnosno ured Grada Zagreba, rješenjem utvrđuje i prestanak obrta te po pravomoćnosti rješenja briše obrt iz obrtnog registra. Dakle, obrt prestaje odjavom ili po sili zakona, primjerice:

- u slučaju smrti obrtnika, ako se ne nastavi vođenje obrta,
- ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta,
- ako obrtnik koji sam ne ispunjava uvjete stručne osposobljenosti ili majstorskog ispita ne zaposli radnika koji udovoljava tom uvjetu,

[13] Ibid., str. 7.

- ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku godine dana od dana izdavanja obrtnice i sl.[14]

Mnogi se mali i srednji poduzetnici pitaju što je isplativije otvoriti: obrt ili trgovačko društvo. Odgovor na to pitanje nije jednoznačan, a sama odluka ovisi o nizu faktora kao što su:

- planirani opseg poslovanja,
- raspoloživi kapital,
- propisi,
- očekivana dobit.[15]

Novoosnovano trgovačko društvo može početi obavljati djelatnost tek nakon obavljenog upisa u registar koji vodi nadležni sud. Sva potrebna dokumentacija za upis, kao i sami upis, obavljaju se u samo nekoliko dana. Uz temeljni kapital, koji ne može biti manji od 20.000 kn, osnivač ili više njih moraju još računati s nekoliko tisuća troškova sudskih pristojba, bilježničkih naknada i objave osnutka društva u službenom glasilu.[16]

U Tablici 2 prikazane su ključne razlike u registraciji obrta i trgovačkog društva.

Tablica 2. Razlike u registraciji obrta i trgovačkog društva

OPIS	Obrt	Trgovačko društvo
Temeljni kapital	Nema	10,00 kuna za j.d.o.o. 20.000,00 kuna za d.o.o. 200.000,00 kuna za d.d.
Troškovi osnivanja	470,00* kuna **Iznimno, u razdoblju od 2. siječnja 2015. do 1. siječnja 2016. godine, fizička osoba se oslobađa plaćanja obrtnice pa u tom razdoblju trošak registriranja obrta iznosi oko 270 kuna*	oko 800,00 kuna do 6.000,00 kuna
Vrijeme potrebno za registraciju/osnivanje	Obično od 1 do 3 dana, a maksimalno 15 dana	40 dana
Mjesto registracije	Nadležni ured državne uprave u županiji ili Gradu Zagrebu	Trgovački sud
Odgovornost	Cjelokupnom imovinom obrtnika**	Visinom temeljnog kapitala

[14] Ibid., str. 14.
[15] Zuber, M. (2010). *Je li bolje osnovati trgovačko društvo ili obrt* [online]. Dostupno na: https://lider.media/arhiva/109869/ [10. lipnja 2017.]
[16] Ibid.

Knjigovodstvo	Jednostavno knjigovodstvo u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak	Dvojno knjigovodstvo po Zakonu o računovodstvu
Članstvo u Komori	Hrvatska obrtnička komora	Hrvatska gospodarska komora
Djelatnosti	Sve dopuštene gospodarske djelatnosti	Sve dopuštene gospodarske djelatnosti
Porezne stope	12% do 2.200,00 kn dohotka, 25% na poreznu osnovicu između 2.200,00 – 13.200 kn, 40% na poreznu osnovicu iznad 13.200,00 kuna	20%
Zaposleni	Nema ograničenja	Nema ograničenja
Plaćanje poreza na dodanu vrijednost (PDV)	subjekti malog gospodarstva s ukupnim godišnjim primicima do 3 milijuna kuna, omogućen obračun i plaćanje PDV-a prema gotovinskom sustavu (po naplaćenom, a ne po izdanom računu) od 1. 1. 2015.	subjekti malog gospodarstva s ukupnim godišnjim primicima do 3 milijuna kuna, omogućen obračun i plaćanje PDV-a prema gotovinskom sustavu (po naplaćenom, a ne po izdanom računu) od 1. 1. 2015.
Pomaganje u radu članova obiteljskog kućanstva (bez ugovora o radu)	da	ne
Mogućnost privremene obustave rada do 1 godine	da	ne

Izvor: *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 14-15.

2.3. Financijske obaveze obrtnika

U ovom će se potpoglavlju odredti sljedeće financijske obaveze obrtnika:

- porez na dohodak,
- paušalno oporezivanje,
- prijelaz iz poreza na dohodak na porez na dobit,
- porez na dobit,
- porez na dodanu vrijednost,
- PDV identifikacijski broj,
- trošarine,
- posebni porezi,
- lokalni porezi,
- doprinosi za obvezna osiguranja,
- komorski doprinos,
- naknada za općekorisne funkcije šuma,
- spomenička renta,
- članarina turističkim zajednicama.

2.3.1. Porez na dohodak

Porez na dohodak definiran je *Zakonom o porezu na dohodak*. Dohotkom se smatraju primici koje porezni obveznik ostvari na:

- tržištu rada,
- robe,
- usluga i kapitala,
- principu davanja na korištenje imovine i imovinskih prava,
- primicima od osiguranja.

Pod dohotkom od samostalne djelatnosti podrazumijeva se:

- dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti,
- dohodak od slobodnih zanimanja,
- dohodak od poljoprivrede i šumarstva.

Visina stope po kojoj se plaća porez na dohodak ovisna je o ostvarenom dohotku. Preciznije rečeno, na dohodak do visine osobnog odbitka porez se ne plaća.[17]

Tablica 3. Način plaćanja poreza na dohodak

Porezna stopa	Porezna osnovica mjesečno
12 %	do **2.200,00** kn
25 %	na idućih **11.000,00 kn** (od 2.200 – 13.200)
40 %	iznad **13.200,00 kn**

Izvor: *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 32.

Godišnji porez na dohodak plaća se po stopi od 24% za poreznu osnovicu do visine 210 000 HRK, odnosno 36% ako osnovica prijeđe navedeni iznos. Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 24% od mjesečne porezne osnovice do visine 17.500,00 kuna te po stopi od 36% na poreznu osnovicu iznad navedenog iznosa. Prema tome, poreznu osnovicu poreza na dohodak čini dohodak od obrta umanjen za preneseni gubitak i osobni odbitak. Porez na dohodak plaća se na poreznu osnovicu po stopama od 24% i 36%. Za obrtnike je još važno spomenuti i primjenu porezne stope od 12% na godišnji paušalni dohodak koji je ujedno i godišnja porezna osnovica za utvrđivanje godišnjeg

[17] Narodne novine (2016). *Zakon o porezu na dohodak* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2525.html [7. lipnja 2017.]

paušalnog poreza. Mjesečni paušalni porez na dohodak utvrđuje se na način da se godišnji paušalni porez na dohodak podijeli na dvanaest mjeseci odnosno na razmjeran broj mjeseci poreznog razdoblja u kojima porezni obveznik obavlja samostalnu djelatnost.[18]

Od 1. siječnja prošle godine obveznici poreza na dohodak od djelatnosti obrta mjesečni predujam poreza na dohodak utvrđuju i plaćaju na osnovi podataka iz podnesene godišnje prijave poreza na dohodak za prethodnu godinu. Porezna obveza za koju se predujam utvrđuje dijeli se s brojem mjeseci istog razdoblja u kojem se samostalna djelatnost obavljala.[19]

2.3.2. Paušalno oporezivanje i prijelaz iz poreza na dohodak na porez na dobit

Uvjeti za paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti su sljedeći:

- obrtnik nije obveznik PDV-a,
- po osnovi samostalnih djelatnosti obrtnik godišnje ne ostvaruje ukupne primitke veće od 149.500,00 kuna,
- obrtnik nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona,
- obrtnik ne obavlja djelatnost ugostiteljstva i/ili trgovine, izuzev prodaje vlastitih proizvoda.[20]

Iznos paušalnog oporezivanja utvrđuje nadležna Porezna uprava rješenjem, koja može i ukinuti rješenje o paušalnom oporezivanju i donijeti rješenje o plaćanju predujma poreza prema ostvarenom dohotku, i to u slučaju da je porezni obveznik ostvario primitke iznad iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost. Nadalje, porezni obveznik koji porez na dohodak plaća u paušalnom iznosu ne vodi poslovne knjige, izuzev evidencije o prometu.[21]

[18] *Porez na dohodak* [online]. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak.aspx [30. kolovoza 2017.]
[19] *Porezni priručnik za obrtnike* (2016). Zagreb: Denona d.o.o., str. 7.
[20] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 32.
[21] Ibid., str. 33.

Tablica 4. Utvrđivanje paušalnog oporezivanja

Ukupni primici	Godišnja porezna osnovica	Godišnji paušalni porez na dohodak	Mjesečni paušalni porez na dohodak
Od 0,00 do 85.000,00	12.750,00	1.530,00	127,50
Od 85.000,01 do 115.000,00	17.250,00	2.070,00	172,50
Od 115.000,01 do 149.500,00	22.425,00	2.691,00	224,25

Izvor: *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 33.

Razlika godišnjeg paušalnog poreza za uplatu ili za povrat temelji se na Izvješću o paušalnom dohotku od samostalnih djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak u određenoj godini koje porezni obveznik podnosi Poreznoj upravi na Obrascu PO-SD u roku od 15 dana od dana isteka godine za koju se izvješće podnosi. Porezni obveznik obvezan je razliku uplatiti s danom podnošenja tog izvješća.[22]

Porezni obveznik može podnijeti zahtjev za plaćanje poreza na dobit umjesto na dohodak i obratno. Pisani se zahtjev dostavlja nadležnoj ispostavi Porezne uprave do kraja tekuće godine, a za iduću kalendarsku godinu. Rješenje na temelju kojeg se usvaja zahtjev obvezujuće je naredne tri godine.[23]

2.3.3. Porez na dobit

Prema *Zakonu o porezu na dobit*, porez na dobit plaća se po stopi od 20% na utvrđenu poreznu osnovicu, pri čemu je porezna osnovica dobit koja se utvrđuje s obzirom na računovodstvene propise kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, uvećana i umanjena prema odredbama *Zakona o porezu na dobit*.[24]

Treba naglasiti da porezni obveznik plaća predujam poreza mjesečno, i to u pravilu do kraja mjeseca za prethodni mjesec. Koliko će iznositi mjesečni predujam ovisi o podacima iskazanim u poreznoj prijavi za prethodno porezno razdoblje. Na taj se način porezna obveza utvrdi bez umanjenja porezne osnovice za iznose iskazanih poreznih olakšica, oja se dijeli

[22] *Porezni priručnik za obrtnike* (2016). Zagreb: Denona d.o.o., str. 23.
[23] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 33.
[24] Narodne novine (2016). *Zakon o porezu na dobit* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2527.html [7. lipnja 2017.]

onda s brojem mjeseci istog razdoblja. Izuzeće čine porezne olakšice koje se mogu odobriti za više poreznih razdoblja.[25]

Za prijavu poreza na dobit, uz sami obrazac prijave, potrebno je dostaviti i:

- financijska izvješća bilancu i račun dobiti i gubitka,
- posebni obračun za korištena oslobođenja, olakšice i poticaje,
- izjavu o načinu korištenja više plaćenog poreza na temelju porezne prijave,
- pregled razlika između podataka u bilanci i računu dobiti i gubitka i podataka u poreznoj prijavi,
- pregled prenesenog gubitka po godinama,
- evidencija o isplaćenim i podmirenim predujmovima dobiti.[26]

2.3.4. Porez na dodanu vrijednost i PDV identifikacijski broj

Porez na dodanu vrijednost u proračun Republike Hrvatske uplaćuje svaka fizička i pravna osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost i plaća se po stopama od 5%, 13% i 25%. Obrtnik je obveznik poreza na dodanu vrijednost u slučaju da isporučuje dobra i obavlja usluge čija je vrijednost u prethodnoj kalendarskoj godini veća od 230.000,00 kuna. Obrtnik ima pravo na odbitak pretporeza. Ako je u obračunskom razdoblju pretporez veći od porezne obveze, onda obrtnik ima pravo na povrat razlike između plaćenog poreza i porezne obveze.[27]

Porezni obveznici iz država članica Europske unije koji na području Republike Hrvatske obavljaju isporuke dobara i usluga, a čije je mjesto oporezivanja u Republici Hrvatskoj, odnosno porezni obveznici koji isporučuju dobra kojima prijeđu hrvatski prag isporuke ili odustaju od hrvatskog praga isporuke od 270.000 kuna, moraju zatražiti od Porezne uprave dodjelu PDV identifikacijskog broja. Taj se broj koristi za:

- isporuke,
- stjecanje dobara i usluga na zajedničkom europskom tržištu.[28]

[25] *Porezni priručnik za obrtnike* (2016). Zagreb: Denona d.o.o., str. 34.
[26] Ibid., str. 35.
[27] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 34.
[28] Ibid., str. 35.

Odnosno, kada je ukupna vrijednost stjecanja dobara unutar EU u toku tekuće kalendarske godine viša od praga stjecanja u iznosu od 77.000,00 kuna, porezni obveznik dužan je nadležnoj ispostavi Porezne uprave podnijeti zahtjev za izdavanje PDV identifikacijskog broja 15 dana prije stjecanja dobara čijom će ukupnom vrijednosti prijeći propisani iznos.[29]

PDV-om se oporezuju:

- isporuke dobara ili obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu,
- neovlašteno izdavanje računa s iskazanim PDV-om,
- stjecanje dobara unutar Europske unije uz naknadu ili ako se odustane od praga stjecanja,
- stjecanje novih prijevoznih sredstava i trošarinskih proizvoda,
- uvoz dobara, kad su ispunjeni propisani uvjeti.

Sukladno tome, PDV je obvezan platiti:

- obrtnik upisan u registar obveznika PDV-a koji u tuzemstvu uz naknadu obavlja oporezive isporuke dobara i usluga, osim kad je PDV obvezan platiti primatelj dobara ili usluga,
- obrtnik koji stječe dobra unutar Europske unije i primatelj oporezive isporuke dobara kod trostranog posla,
- obrtnik koji se smatra uvoznikom, odnosno carinskim dužnikom ili primateljem dobara prema carinskim propisima,
- obrtnik stjecatelj novih prijevoznih sredstava,
- obrtnik izdavatelj računa koji iskaže PDV viši od onoga koji duguje, odnosno ili ako na računu za isporučena dobra ili obavljene usluge iskaže PDV iako za to nije ovlašten ili izda račun iako dobra nisu isporučena ili usluge nisu obavljene,
- obrtnik porezni obveznik kojemu oporezive isporuke dobara i usluga obavlja porezni obveznik koji u tuzemstvu nema sjedište, prebivalište ili boravište,
- obrtnik registriran za potrebe PDV-a u tuzemstvu kojemu je obavljena isporuka plina, električne energije, hlađenja ili grijanja putem sustava za prirodni plin koji je na području EU, ili bilo koje mreže priključene na takav sustav.[30]

[29] *Porezni priručnik za obrtnike* (2016). Zagreb: Denona d.o.o., str. 44.
[30] Ibid., str. 45-46.

2.3.5. Ostali porezi

Posebni porezi uplaćuju se u Državni proračun Republike Hrvatske, a odnose se na posebne poreze za:

- kavu,
- bezalkoholna pića,
- motorna vozila.[31]

Lokalni porezi utvrđuju se temeljem Zakona o financiranju jedinice lokalne i područne samouprave, a služe za financiranje lokalnih potreba. Obvezni doprinosi obrtnika obračunavaju se na utvrđenu osnovicu prema sljedećim stopama:

- doprinos za mirovinsko osiguranje – 15%,
- doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (za osiguranike tog osiguranja) – 5%,
- doprinos za zdravstveno osiguranje – 15%,
- doprinos za zaštitu zdravlja na radu – 0,5%,
- doprinos za zapošljavanje – 1,7%.[32]

Obrtnici su i obveznici plaćanja komorskog doprinosa, koji za jedinstveni sustav organiziranosti obrta mjesečno iznosi 2% osnovnog osobnog odbitka iz dohotka, a raspodjela prihoda iz komorskog doprinosa obavlja se na sljedeći način:

- udruženjima obrtnika 52,27% od ukupnog doprinosa,
- područnim obrtničkim komorama 25% od ukupnog doprinosa,
- Hrvatskoj obrtničkoj komori 22,73% od ukupnog doprinosa.[33]

Obrtnici plaćaju i naknadu za općekorisne funkcija šuma, čija je stopa 0,0265%, a svrha joj je očuvanje funkcija šuma, i to:

- ekoloških,
- socijalnih,
- socijalno-ekoloških.

[31] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 35.

[32] Ibid., str. 36.
[33] Ibid., str. 37.

Također, obrtnici imaju obvezu plaćanja i spomeničke rente prema dvije osnove:

- obavljanje djelatnosti u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline,
- stjecanje prihoda od sljedećih djelatnosti propisanih *Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*.[34]

Članarinu turističkim zajednicama trebaju plaćati sve pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti označene šiframa djelatnosti prema *Odluci o Nacionalnoj klasifikaciji 2007. – NKD 2007*. Prema toj Odluci osnovicu čine:

- ukupni prihod iskazan u računu dobitka i gubitka kod pravnih osoba,
- ukupno naplaćeni ukupni primici iskazani u knjizi primitaka i izdataka smanjeni za naplaćeni PDV kod fizičkih osoba.[35]

2.4. Računovodstvo obrtnika

Računovodstveni sustav koji primjenjuju obrtnici ne temelji se na dvojnom knjigovodstvu, već je ključna karakteristika računovodstva obrtnika primjena načela blagajne prilikom knjiženja primitaka kao prihoda i izdataka kao rashoda. Međutim, treba naglasiti da se, za razliku od proračunskih korisnika, načelo blagajne ne primjenjuje na nabavu dugotrajne imovine, već se ona amortizira kao kod ostalih poduzetnika.[36]

Prema tome, knjiga primitaka i izdataka vodi se prema načelu blagajne, što znači da se u poreznom razdoblju smiju knjižiti samo ostvareni primici i izdaci. Nenovčani primici utvrđuju se s obzirom na tržišnu vrijednost, a nenovčani izdaci u skladu s nabavnim cijenama ili cijenama koštanja.[37]

Osim knjige primitaka i izdataka, obrtnici su dužni voditi i:

- popis dugotrajne imovine,
- knjigu prometa,
- evidenciju o tražbinama i obvezama,

[34] Ibid.
[35] Ibid., str. 38.
[36] Belak, V. (2006). *Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*. Zagreb: Zgombić & Partneri
[37] Jančiev, Z., Supić, J. (2014). *Porezni priručnik za obrtnike*. Zagreb: Denona d.o.o.

- s obzirom na propise o PDV-u:
    - knjigu ulaznih računa,
    - knjigu izlaznih računa.[38]

2.4.1. Knjiga primitaka i izdataka

Knjiga primitaka i izdataka (KPI) predstavlja evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima u poreznom razdoblju. U tu se knjigu unose:

- opći podaci o poreznom obvezniku,
- podaci o poslovnim primicima i izdacima,
- broj temeljnice na osnovi koje se vrši knjiženje,
- opis isprave,
- iznos primitaka,
- iznos izdataka,
- PDV sadržan u primicima i izdacima.[39]

Porezni obveznik dužan je u KPI ili u drugim evidencijama osigurati podatke o dnevnom gotovinskom prometu. Unos podataka mora se obaviti najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec. Značajno je još spomenuti da porezni obveznik vodi jednu KPI, neovisno o tome koliko ima poslovnih jedinica i registriranih djelatnosti. Na kraju poreznog razdoblja primici i izdaci se zbrajaju, no ukoliko dođe do otuđenja ili likvidacije obrta, odnosno prelaska s utvrđivanja dobiti na utvrđivanje dohotka, primici i izdaci se dodaju kao i izdaci otpisa dugotrajne imovine obrta.[40]

2.4.2. Popis dugotrajne imovine

Popis dugotrajne imovine služi za utvrđivanje amortizacije dugotrajne imovine u koju se unose stvari i prava, i to u dva slučaja:

- ako njihove nabavne cijene ili troškovi proizvodnje prelaze svotu od 3.500,00 kuna,
- ako im je vijek trajanja duži od godinu dana.

[38] *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora, str. 40.
[39] *Knjiga primitaka i izdataka* [online]. Dostupno na : http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/knjiga_primitaka_i_izdataka [9. lipnja 2017.]
[40] Ibid.

Popis dugotrajne imovine vodi se neprekidno tijekom obavljanja djelatnosti do otuđenja ili likvidacije djelatnosti, a u njega se unose:

- opći podaci o poreznom obvezniku,
- podaci o dugotrajnoj imovini,
- datum nabave ili ulaganja stvari ili prava i broj isprave,
- nabavna vrijednost ili troškovi proizvodnje stvari ili prava,
- knjigovodstvena vrijednost koja se prenosi iz popisa prethodne godine,
- vijek trajanja dugotrajne imovine prema skupini u koju je imovina razvrstana,
- stopa amortizacije,
- svota otpisa koja se dobije tako da se nabavna vrijednost pomnoži sa stopom amortizacije i podijeli sa 100,
- knjigovodstvena vrijednost na kraju kalendarske godine koja se dobije kad se od knjigovodstvene vrijednosti oduzme iznos otpisa.

Popis dugotrajne imovine sastavlja se za svaku kalendarsku godinu i zaključuje se sa stanjem na dan 31. prosinca.[41]

2.4.3. Knjiga prometa

U Knjigu prometa se na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućega radnog dana, upisuju primici naplaćeni u gotovu novcu. Ovu poslovnu knjigu ne treba voditi ukoliko se podaci o dnevnom gotovinskom prometu vode u Knjizi primitaka i izdataka ili u drugim evidencijama na mjestu gdje se gotovinski promet ostvaruje. Međutim, ako se djelatnost prodaje na malo obavlja u više prodajnih mjesta, onda se Knjiga prometa vodi za svako prodajno mjesto. U Knjigu prometa upisuju se:

- opći podaci o poreznom obvezniku,
- podaci o poslovnoj jedinici,
- podaci o ostvarivanju gotovinskog primitka,
- broj temeljnice,
- opis isprava o primicima u gotovini,
- iznos naplaćen u gotovini,
- zbroj iznosa.[42]

[41] *Popis dugotrajne imovine* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/popis_dugotrajne_imovine [9. lipnja 2017.]

Ovu poslovnu knjigu nisu dužni voditi porezni obveznici poreza na dohodak koji nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost, ako djelatnost ne obavljaju u više poslovnih jedinica, a podatke u Knjigu primitaka i izdataka unose u rokovima propisanim u uvodnim stavkama, te obveznici poreza na dohodak koji vode evidencije o dnevnom prometu po posebnim zakonima.[43]

2.4.4. Evidencija o tražbinama i obvezama

Ova se poslovna knjiga odnosi na sve ispostavljene i primljene račune, osim onih gotovinski naplaćenih ili plaćenih. Evidencija o tražbinama i obezama sastoji se od:

- rednog broju i naziva kupca, tj. dobavljača,
- broja i datuma izlaznog, tj. ulaznog računa i zaračunatog iznosa,
- datuma plaćanja/naplate,
- (ne)plaćenog iznosa.

Porezni obveznici PDV-a koji vode knjigu primljenih i izdanih računa ne trebaju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama.[44]

2.4.5. Knjige primljenih i izdanih računa

Obrtnici obveznici PDV-a moraju voditi ukupno tri knjige izdanih (IRA) i četiri knjige primljenih računa (URA), a svote upisane u tu knjigu zbrajaju se i koriste za popunjavanje porezne prijave i utvrđivanje porezne obveze na Obrascu PDV-a i Obrascu za konačni obračun PDV-a. Knjige je nužno:

- zbrojiti za svako obračunsko razdoblje,
- iskazati i kumulativni zbroj,
- zaključiti na kraju kalendarske godine.[45]

---

[42] *Knjiga prometa* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/knjiga_prometa [9. lipnja 2017.]
[43] Ibid.
[44] *Evidencija o tražbinama i obvezama* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/evidencija_o_trazbinama_i_obvezama [9. lipnja 2017.]
[45] Rodić, J. (2015). *Računovodstvo obrtnika*. Koprivnica: Sveučilište Sjever, str. 18.

U Knjigu izdanih računa na temelju isprava o dnevnom prometu gotovinski se promet može upisati u jednoj svoti i to za cijelo obračunsko razdoblje. Međutim, treba naglasiti da postoje dva načina vođenja navedenih knjiga, a to su:

- kronološka evidencija svih računa,
- evidencija samo plaćenih računa.

Osim toga, važno je i da obrtnici ne moraju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama u slučaju da se PDV ili pravo na predporez utvrđuje kao razlika između PDV-a zaračunatog u naplaćenim i plaćenim računima u obračunskom razdoblju. S druge strane, ukoliko se ta razlika obračunava po isteku obračunskog razdoblja, onda obrtnici moraju voditi evidenciju tražbina i obveza.[46]

[46] Ibid.

3. OBRT AGROTURIZMA SEOSKOG DOMAĆINSTVA U „PEACEU“

3.1. Seosko domaćinstvo i agroturizam

Seosko domaćinstvo definira se kao seosko gospodarstvo ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje pruža ugostiteljske i/ili turističke usluge, a upisano je u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, tj. Upisnik šumposjednika u skladu s propisima resornog ministarstva. Ono zapravo predstavlja turističko seosko gospodarstvo za kojeg je karakteristično:

- da u njemu svi članovi imaju prebivalište,
- da privređivanje članova proizlazi iz vlastite poljoprivredne proizvodnje.[47]

U tom se smislu može govoriti i o seoskom turizmu, koji se definira kao *„povremeni boravak u seoskoj sredini koji posjetiteljima, osim čistog zraka i prirodnog ambijenta, pruža različite mogućnosti aktivnog sudjelovanja u životu i radu na seoskom gospodarstvu, sudjelovanje u blagdanskim i prigodnim svečanostima, pokladnim običajima i drugim manifestacijama“*.[48]

Iz određenja seoskog turizma kao širokog spektra aktivnosti, usluga i dodatnih sadržaja koje organizira ruralno stanovništvo na obiteljskim gospodarstvima kako bi privuklo turiste i ostvarilo dodatni profit proizlazi i klasifikacija oblika turističkih aktivnosti, od kojih je agroturizam jedan od njih. Specifičnosti agroturizma očituju se u promatranju ili sudjelovanju turista na tradicionalnim poljoprivrednim radnjama bez da njihova uključenost ima negativan utjecaj na ekosustav ili na produktivnost seoskog domaćinstva.[49]

Agroturizam u užem smislu kao turističku aktivnost organiziraju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, tj. poljoprivredni proizvođači, a svi se ostali oblici seoskog turizma većinom organiziraju od strane subjekata koji se ne nalaze na ruralnom prostoru ili koji nisu uključeni u poljoprivrednu djelatnost. Štoviše, kada se govori o agroturizmu, onda se primarno misli na

[47] Kesar, O. (2013). *Seoski turizam* [nastavni materijali]. Zagreb: Ekonomski fakultet, str. 4.
[48] Ibid., str. 3.
[49] Jelinčić, D. A. (2007). Agroturizam u europskom kontekstu. *Studia ethnologica Croatica, 19*, str. 271.

odmor na seoskom gospodarstvu uz korištenje usluga smještaja, prehrane i sl. u obiteljskim zgradama ili drugim objektima unutar seoskog gospodarstva.[50]

Razvoj ruralnog turizma, a samim time i agroturizma u Hrvatskoj, sustavno prati i potiče Hrvatska gospodarska komora u kojoj je 25. listopada 1995. godine osnovana strukovna udruga pod nazivom Zajednica turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava. Ta je udruga 13 godina kasnije promijenila ime u Zajednicu ruralnog turizma, a svrha joj je bolja organizacija i suradnja vlasnika turističkih seoskih gospodarstava na području Republike Hrvatske. Uloga Hrvatske gospodarske komore, odnosno njenog Sektora za turizam značajna je u sljedećim područjima:

- praćenju razvoja i problematike seoskih gospodarstava,
- analizi trenutnog stanja seoskog i ruralnog turizma u Republici Hrvatskoj,
- zastupanju zajedničkog interesa članica.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore trend rasta turističkih seoskih obiteljskih gospodarstava prisutan je kroz dulji vremenski period, no analize upućuju na činjenicu da nije ravnomjeran u svim županijama, što prikazuje Tablica 5.[51]

Tablica 5. Broj registriranih turističkih seoskih gospodarstava po županijama (2008.)

ŽUPANIJA	TSOG	Broj kreveta	Usluge prehrane	Kušaonice vina/rakije
Bjelovarsko-bilogorska	2	16	2	2
Brodsko - posavska	0	0	0	0
Dubrovačko-neretvanska	70	23	70	70
Istarska	64	253	47	35
Karlovačka	0	0	0	0
Koprivničko-križevačka	6	22	5	3
Krapinsko-zagorska	7	20	6	6
Ličko - senjska	0	0	0	0
Međimurska	8	10	8	8
Osječko-baranjska	56	192	47	3
Požeško - slavonska	0	0	0	0
Primorsko - goranska	0	0	0	0
Sisačko-moslavačka	8	27	7	3
Splitsko-dalmatinska	31	12	31	16
Šibensko-kninska	21	16	21	21
Varaždinska	6	6	3	5
Virovitičko - podravska	0	0	0	0
Vukovarsko-srijemska	2	0	2	2
Zadarska	41	248	11	10
Zagrebačka	30	41	28	23
SVEUKUPNO	352	886	288	207

Izvor: Bosnić, I. (2011). Agroturizam u globalizacijskim procesima. *Praktični menadžment, 2 (2)*, str. 108.

[50] Bosnić, I. (2011). Agroturizam u globalizacijskim procesima. *Praktični menadžment, 2 (2)*, str. 106.
[51] Ibid., str. 107.

Pod utjecajem globalnih trendova dolazi do standardizacije turističkih proizvoda i usluga, zbog čega ono postaju sve manje atraktivni. Vodeći se činjenicom da u današnje vrijeme turisti teže sadržajnijim turističkim iskustvima te samim time traže i nove oblike provođenja slobodnog vremena, poput sportsko-rekreativnih, zabavnih, edukativnih i sl., u fokus interesa dolaze autohtone i autentične vrijednosti. Upravo u tom smislu agroturizam predstavlja odgovor na tržišni izazov jer istovremeno doprinosi očuvanju prirodne i kulturno-povijesne baštine i u konačnici očuvanju kulturnog identiteta.[52]

3.2. O seoskom domaćinstvu Peace

Slika 1. Seosko domaćinstvo obitelji Bačić, Peace

Izvor: Bike and Hike, http://www.bikeandhike.hr/smjestaj/seosko-domacinstvo-peace/14.html (6.7.2017.)

Dalmatinska zagora u sebi krije izrazito velik potencijal u smislu razvoja agroturizma. Ono što je u tom smislu krasi jest upravo netaknuta priroda i odmak od urbanističke devastacije i industrijalizacije. U Europskoj uniji turistički se potencijal u velikoj mjeri oslanja na seoski turizam s razvijenom ekološkom poljoprivredom, a na području Republike Hrvatske drniška Zagora postaje sve zanimljivija strancima koji su oduševljeni pejzažom, gastronomijom, ljudima i tradicijom. Primjer jednog takvog seoskog domaćinstva jest i Peace, koje se nalazi u vlasništvu obitelji Bačić.[53]

[52] Ibid., str. 109.
[53] Vukušić, A. (2014). *Sve više je ulagača u seoski turizam na našem području – otkrivamo koja ih davanja očekuju* [online]. Dostupno na: http://www.radiodrnis.hr/jm/index.php/component/content/article/39-novosti/3098-sve-vise-je-ulagaca-u-seoski-turizam-na-nasem-podrucju-otkrivamo-koja-ih-davanja-ocekuju [6. srpnja 2017.]

Seosko domaćinstvo Peace tipičan je primjer sezonskog obrta koji se obavlja kraće od šest mjeseci po kalendarskoj godini. Ovo je domaćinstvo upisano u Obrtni registar i izvan upisanog razdoblja ne obavlja obrt.[54]

Domaćini turistima nude specijalitete kuće, od kojih su najpoznatiji:

- pršut,
- sir,
- jela ispod peke,
- bogat izbor domaće rakije.[55]

Kao što je već u teorijskom dijelu naglašeno, a što je jedna od karakteristika seoskih domaćinstava, i ovo seosko domaćinstvo turistima i posjetiteljima nudi usluge odmora na seoskom gospodarstvu uz korištenje usluga smještaja, prehrane i sl. u objektima unutar samog seoskog gospodarstva u prepoznatljivom dalmatinskom ambijentu.

Slika 2. Detalj ambijenta u seoskom domaćinstvu Peace

Izvor: Booking.com, https://www.booking.com/hotel/hr/country-house-peace.hr.html (19. srpnja 2017.)

[54] Narodne novine (2013). *Zakon o obrtu* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_143_3065.html [5. lipnja 2017.]
[55] *Seoska domaćinstva* [online]. Dostupno na: http://www.sibenikregion.com/hr/turist-info/ugostiteljstvo/seoska-domacinstva [19. srpnja 2017.]

Slika 3. Smještaj u seoskom domaćinstvu Peace

Izvor: Booking.com, https://www.booking.com/hotel/hr/country-house-peace.hr.html (19. srpnja 2017.)

3.3. Analiza poslovanja obrtnika na primjeru obrta agroturizma seoskog domaćinstva „Peace“

U narednim će se paragrafima prikazati poslovanje obrta preko analize prijave poreza na dohodak te pregleda poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti. Podaci u navedenim dokumentima odnose se na sezonu 2016. godine.

Što se tiče prijave poreza na dohodak, razmatrat će se:

- plaća,
- ukupno dohodak od nesamostalnog rada i uplaćeni porez i prirez,
- ukupno dohodak i uplaćeni porez i prirez,
- ukupno godišnji osobni odbitak,
- sveukupni godišnji dohodak,
- ukupni godišnji osobni odbitak,
- ukupni oporezivi dohodak,
- ukupno uplaćeni porez i prirez,

- razlika poreza i prireza za povrat.

Pregled poslovnih primitaka i izdataka od samostalne djelatnosti uključivat će podatke o:

- primitke u gotovini,
- primitke putem žiro računa,
- PDV u primicima,
- ukupne primitke,
- izdatke u gotovini,
- izdatke putem žiro računa,
- izdatke u naravi,
- izdatke koji se porezno ne priznaju,
- ukupne izdatke,
- PDV u izdacima,
- izdaci koji se porezno ne priznaju,
- ukupni izdaci,
- ostvareni dohodak/gubitak.

Na osnovu tih podataka pružit će se uvid u poslovanje obrta za prethodnu sezonu. U tome će se očitovati doprinos ovog završnog rada, a očekuje se i da će se pružiti smjernice za daljnje analize poslovanja.

Zbog sadržajne ograničenosti nije bilo moguće u cijelosti analizirati sve poslovne knjige koje domaćinstvo vodi, stoga će se prikazati samo prethodno navedeni dokumenti.

Tablica 6. Prijava poreza na dohodak

Kategorija	Iznos (HRK)
Plaća	885,04
Ukupno dohodak od nesamostalnog rada i uplaćeni porez i prirez	885,04
Ukupno dohodak	18.947,11
Ukupno godišnji osobni odbitak	36,000
Sveukupni godišnji dohodak	19.832,15
Ukupni godišnji osobni odbitak	19.832,15
Ukupni oporezivi dohodak	19.832,15
Ukupno uplaćeni porez i prirez	232,32
Razlika poreza i prireza za povrat	232,32

Izvor: obrada autorice

Iz navedene Tablice 6 može se zaključiti da je obrt podnio zahtjev za prijavu poreza na dohodak sukladno *Zakonu o porezu na dohodak*. Na plaće je sezonski izdvojeno 885,04 HRK, što ujedno čini i dohodak od nesamostalnog rada. Ukupni dohodak za sezonu 2016. iznosio je 18.947,11 HRK, odnosno sveukupni godišnji dohodak 19.832,15 HRK. Potonja cifra također predstavlja i ukupni godišnji osobni odbitak te oporezivi dohodak. S obzirom da je obrt uplatio poreza i prireza u iznosu od 232,32 HRK, isto toliko iznosi i njihova razlika za povrat.

Tablica 7. Podaci o primicima i izdacima

Kategorija	Iznos (HRK)
Primici u gotovini	42.945,50
Primici putem žiro računa	155.331,70
PDV u primicima	39.650,62
Ukupni primici	**158.626,58**
Izdaci u gotovini	156,00
Izdaci putem žiro računa	164.453,34
Izdaci u naravi	-134,50
PDV u izdacima	24.795,12
Izdaci koji se porezno ne priznaju	0,25

Ukupni izdaci	**139.679,47**
Ostvareni dohodak/gubitak	**18.947,11**
Razlika između prometa po žiro računu i iskazanih primitaka	545,50

Izvor: obrada autorice

Prema podacima navedenima u Tablici primitaka i izdataka za sezonu 2016. godine može se zaključiti da je obrt agroturizma seosko domaćinstvo Peace poslovalo s dobitkom od 18.947,11 HRK.

Ukupni pirimici iznosili su 158.626,58 HRK, od čega na primitke u gotovini otpada 42.945,50 HRK, a na primitke putem žiro računa 155.331,70 HRK. Naravno, treba uzeti u obzir i plaćeni PDV u primicima koji je iznosio 39.650,62 HRK.

Ukupni izdaci iznosili su 139.679,47 HRK. Na izdatke u gotovini otpalo je 156,00 HRK, a na izdatke preko žiro računa 164.453,34 HRK. PDV u izdacima iznosio je 24.795,12 HRK, a 0,25 HRK pripalo je izdacima koji se porezno ne priznaju sukladno članku 22. Zakona. Time je ostvareni dohodak za sezonu 2016., kao što je već rečeno, iznosio 18.947,11 HRK, što znači da je obrt poslovao s dobitkom.

Buduće bi analize trebalo usmjeriti ispitivanju poslovanja obrta agroturizma seoskog domaćinstva s obzirom na ostale poslovne knjige koje domaćinstvo vodi. Također, u obzir bi se mogla uzeti i horizontalna analiza poslovanja koja bi uključivala pregled poslovanja po pokazateljima kroz nekoliko godina/sezona. Tako bi se pružio uvid u trend poslovanja obrta.

4. ZAKLJUČAK

Obrt je kao pojam i kao jedna forma obavljanja gospodarske djelatnosti određen *Zakonom o obrtu* kao samostalno i trajno obavljanje dozvoljenih gospodarskih djelatnosti be s ciljem ostvarivanja dobiti preko proizvodnje, prometa ili pružanja usluga. Te djelatnosti obavljaju fizičke ili pravne osobe, odnosno obrtnici.

Registraciju obrta obavlja nadležni županijski Ured za gospodarstvo, odnosno Ured za gospodarstvo Grada Zagreba, a svi potrebni uvjeti za njegovo otvaranje propisani su i određeni zakonom. Obrtnici su obveznici i niza financijskih obaveza, među kojima se osobito mogu izdvojiti:

- porez na dohodak,
- paušalno oporezivanje,
- porez na dobit,
- porez na dodanu vrijednost,
- ostali porezi.

S druge strane, računovodstvo obrtnika posebna je kategorija u kojoj se također očituje njegovo poslovanje, stoga se u tom smislu mogu spomenuti poslovne knjige koje su obrtnici dužni voditi sukladno zakonskim odredbama, a to su:

- knjiga primitaka i izdataka,
- popis dugotrajne imovine,
- knjiga prometa,
- evidencija o tražbinama i obvezama,
- knjiga primljenih i izdanih računa.

Slijedom navedenog, financijske obveze obrtnika i računovodstvo obrtnika, koje se temelji na nizu zakonskih i podzakonskih akata koji tretiraju tu problematiku, pružaju osnovu za analizu poslovanja obrtnika. U ovom se radu analiziralo poslovanje obrtnika na praktičnom primjeru, agroturizam seoskog domaćinstva Peace u vlasništvu obitelji Bačić iz Drniša.

Sukladno prikazanim podacima, može se zaključiti da je domaćinstvo poslovalo s dobitkom u sezoni 2016. godine. Buduće bi analize trebalo usmjeriti uzimajući u obzir poslovanje kroz period od nekoliko godina kako bi se uočio trend poslovanja, ali i pregled ostalih poslovnih knjiga koje domaćinstvo vodi.

LITERATURA

1. Belak, V. (2006). *Profesionalno računovodstvo: prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima*. Zagreb: Zgombić & Partneri

2. Bosnić, I. (2011). Agroturizam u globalizacijskim procesima. *Praktični menadžment, 2 (2)*, str. 103-111.

3. *Evidencija o tražbinama i obvezama* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/evidencija_o_trazbinama_i_obvezama [9. lipnja 2017.]

4. Jančiev, Z., Supić, J. (2014). *Porezni priručnik za obrtnike*. Zagreb: Denona d.o.o.

5. Jelinčić, D. A. (2007). Agroturizam u europskom kontekstu. *Studia ethnologica Croatica, 19*, str. 269-289.

6. Kesar, O. (2013). *Seoski turizam* [nastavni materijali]. Zagreb: Ekonomski fakultet

7. *Knjiga primitaka i izdataka* [online]. Dostupno na : http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/knjiga_primitaka_i_izdataka [9. lipnja 2017.]

8. *Knjiga prometa* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/knjiga_prometa [9. lipnja 2017.]

9. Narodne novine (2013). *Zakon o obrtu* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_12_143_3065.html [5. lipnja 2017.]

10. Narodne novine (2016). *Zakon o porezu na dobit* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2527.html [7. lipnja 2017.]

11. Narodne novine (2016). *Zakon o porezu na dohodak* [online]. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_12_115_2525.html [7. lipnja 2017.]

12. *Popis dugtotrajne imovine* [online]. Dostupno na: http://infos.hok.hr/faq/e_racunovodstvo/e1_vodenje_poslovnih_knjiga/popis_dugotrajne_imovine [9. lipnja 2017.]

13. *Porez na dohodak* [online]. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Porez-na-dohodak.aspx [30. kolovoza 2017.]

14. *Porezni priručnik za obrtnike* (2016). Zagreb: Denona d.o.o.

15. Rajsman, M., & Petričević, N. (2013). Razvoj malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj. *Ekonomski vjesnik, 26 (1),* str. 250-263.

16. Rodić, J. (2015). *Računovodstvo obrtnika*. Koprivnica: Sveučilište Sjever
17. *Seoska domaćinstva* [online]. Dostupno na: http://www.sibenikregion.com/hr/turist-info/ugostiteljstvo/seoska-domacinstva [19. srpnja 2017.]
18. *Vodič za poslovanje u obrtu* (2016). Zagreb: Hrvatska obrtnička komora
19. Vukušić, A. (2014). *Sve više je ulagača u seoski turizam na našem području – otkrivamo koja ih davanja očekuju* [online]. Dostupno na: http://www.radiodrnis.hr/jm/index.php/component/content/article/39-novosti/3098-sve-vise-je-ulagaca-u-seoski-turizam-na-nasem-podrucju-otkrivamo-koja-ih-davanja-ocekuju [6. srpnja 2017.]
20. Zuber, M. (2010). *Je li bolje osnovati trgovačko društvo ili obrt* [online]. Dostupno na: https://lider.media/arhiva/109869/ [10. lipnja 2017.]

Sažetak

Obrt je samostalno i trajno obavljanje dozvoljenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke ili pravne osobe s ciljem ostvarivanja dobiti preko proizvodnje, prometa ili pružanja usluga. Poslovanje obrtnika analizira se razmatrajući financijske obveze obrtnika i računovodstvo obrtnika. Računovodstvo obrtnika temelji se na nizu propisa i drugih zakonskih akata koji određuju uvid u ekonomsku aktivnost obrta. Cilj ovog istraživanja bio je utvrditi i analizirati poslovanje seoskog domaćinstva Peace. Analiza se temeljila na prijavi poreza na dohodak i poslovnim primicima i izdacima te je pokazala da je domaćinstvo u prošloj sezoni poslovalo s dobitkom, no buduće bi analize trebalo usmjeriti razmatrajući period od nekoliko godina, kao i ostale poslovne knjige koje domaćinstvo vodi.

Ključne riječi: obrt, agroturizam, analiza poslovanja, seosko domaćinstvo Peace

Summary

Trade is the independent and permanent performance of permitted economic activities by a physical or legal entities with a view to obtaining profit through production, traffic or provision of services. The business of tradesmen can be analyzed by considering the financial obligations of tradesmen and craftsmen's accounting. Tradesmen's accounting is based on a series of regulations and other legal acts that determine the economic activity of tradesmen. The aim of this research was to identify and analyze the business of the rural household Peace. The analysis was based on the introduction of income tax and business receipts and expenditures, and showed that households were profitable in the past season, but future analyzes should be focused on a period of several years, as well as other business books run by the household.

Key words: trade, agrotourism, business analysis, rural household Peace

Popis slika

Slika 1. Seosko domaćinstvo obitelji Bačić, Peace 26
Slika 2. Detalj ambijenta u seoskom domaćinstvu Peace 27
Slika 3. Smještaj u seoskom domaćinstvu Peace 28

Popis tablica

Tablica 1. Troškovi registriranja obrta 10
Tablica 2. Razlike u registraciji obrta i trgovačkog društva 11
Tablica 3. Način plaćanja poreza na dohodak 13
Tablica 4. Utvrđivanje paušalnog oporezivanja 15
Tablica 5. Broj registriranih turističkih seoskih gospodarstava po županijama (2008.) 25
Tablica 6. Prijava poreza na dohodak 30
Tablica 7. Podaci o primicima i izdacima 30